

Sygn. akt III KZ 17/13

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron

w dniu 26 kwietnia 2013 r.,

w sprawie **W. M.**

zażalenia skazanego na zarządzenie Zastępcy Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w G. z dnia 29 stycznia 2013 r., o odmowie przyjęcia wniosku skazanego o wznowienie postępowania, na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

W toku postępowania przed Sądem Rejonowym w B. w sprawie o sygn. akt III Ko [...] dotyczącej zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności uprzednio warunkowo zawieszanej, skazany złożył w dniu 23 października 2012 r. pisemny wniosek o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej przed tym Sądem o sygnaturze akt III K [...]. Swoje stanowisko w tym zakresie podtrzymał w czasie posiedzenia przed Sądem Rejonowym w dniu 25 października 2012 r. We wniosku podał jedynie, że dysponuje nowymi dowodami, które uzasadniają twierdzenie, iż jest niewinny, przy czym w żaden sposób nie sprecyzował bliżej tego stanowiska.

Zarządzeniem z dnia 29 listopada 2012 r. skazany został wezwany w trybie art. 120 § 1 k.p.k. i art. 545 § 2 k.p.k. do usunięcia w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma braku formalnego poprzez sporządzenie i podpisanie wniosku o wznowienie postępowania przez adwokata albo radcę prawnego,

pod rygorem odmowy przyjęcia tego wniosku. To wezwanie skazany odebrał osobiście w dniu 7 grudnia 2012 r. Nie usunął jednak w zakreślonym terminie powyższego braku formalnego, lecz nadesłał pismo z dnia 9 grudnia 2012 r. (które wpłynęło do Sądu Apelacyjnego 14 grudnia) informujące, że ponieważ nie ma ustanowionego z wyboru adwokata, wnosi osobisty wniosek o wznowienie postępowania i prosi o jego przyjęcie oraz uwzględnienie.

W tej sytuacji, wobec nieusunięcia braku formalnego, zarządzeniem Zastępcy Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w G. z dnia 29 stycznia 2013 r., na podstawie art.120 § 2 k.p.k. i art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. odmówiono przyjęcia wniosku skazanego W. M. o wznowienie postępowania.

Odpis zarządzenie doręczono skazanemu w dniu 11 lutego 2013 r. Zażalenie na to zarządzenie skazany złożył w dniu 17 lutego 2013 r., a wpłynęło ono do Sądu Apelacyjnego w dniu 26 lutego 2013 r.

W zażaleniu skazany podniósł, że sporządził osobiście wniosek o wznowienie postępowania, gdyż nie ma ustanowionego z wyboru obrońcy, bo go na to nie stać, natomiast w Sądzie Apelacyjnym „nikt nie pomyślał”, aby wyznaczyć skazanemu obrońcę z urzędu, jeśli „jest to potrzebne”. W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przyznanie mu obrońcy z urzędu przez Sąd Najwyższy – „jeśli jest taka potrzeba”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie skazanego nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy podnieść, że przepis art. 545 § 2 k.p.k. stwierdza jednoznacznie, że jeśli wniosek o wznowienie postępowania nie pochodzi od prokuratora, powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata albo radcę prawnego. W doktrynie oraz orzecznictwie obowiązek ten określany jest powszechnie jako przymus adwokacki, chodzi bowiem o to, by przedmiotowy wniosek opracował podmiot fachowy.

Użyte w tym przepisie sformułowanie „powinien” jest równoznaczne z bezwzględną koniecznością realizacji nakazu w nim zawartego. A zatem złożenie wniosku o wznowienie postępowania sporządzonego osobiście przez samego wnioskodawcę (skazanego), jest czynnością prawnie bezskuteczną.

(zob. T. Grzegorzczak, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 1153, postanowienia Sądu Najwyższego: z dn. 13 września 2012 r., III KZ 67/12, Lex Nr 1220908, z dn. 21 listopada 2012 r., IV KZ 65/12, Lex Nr 1228644, z dn. 30 września 1996 r., V KZ 47/96, OSNKW 1996, Nr 11 – 12, poz. 88).

W tej sytuacji, w przedmiotowej sprawie skazany W. M. nie był uprawniony do sporządzenia osobiście wniosku o wznowienie postępowania. Brak formalny wniosku polegający na niesporządzeniu i jego niepodpisaniu przez adwokata mógł być usunięty przez skazanego tylko poprzez ustanowienie przez niego pełnomocnika w osobie adwokata lub radcy prawnego z wyboru, gdyż został prawidłowo do tego wezwany w trybie art. 120 § 1 k.p.k. Należy zauważyć, iż wezwanie do usunięcia braku formalnego zawiera wyczerpujące pouczenie, w tym również o konsekwencjach nieusunięcia tego braku.

Co prawda w orzecznictwie przyjmuje się, że przy rozpoznawaniu zażalenia na zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania z uwagi na niedopełnienie wymogu związanego z przymusem adwokackim skarżący ma prawo powołać się na bezzasadną odmowę wyznaczenia mu obrońcy z urzędu, która spowodowała, iż nie mógł on dopełnić tego wymogu formalnego, czego z kolei konsekwencją było nieprzyjęcie wniosku, ale tylko wtedy, gdy odmowa ta nastąpiła pomimo wykazania istnienia warunków do wyznaczenia skazanemu takiego obrońcy, wymienionych w art. 78 § 1 k.p.k., a więc gdy była ona efektem wadliwego działania organu procesowego. Taka sytuacja w przedmiotowej sprawie jednak nie wystąpiła (por.: postanowienia Sądu Najwyższego; z dnia 31 sierpnia 2010 r., V KZ 48/10, Lex Nr 844240, z dnia 29 października 2010 r., III KZ 74/10, Lex Nr 843571). Trzeba też podkreślić, iż strona występując z własnym wnioskiem o wznowienie nie może ograniczać się do ogólnikowego stwierdzenia, że doszło w jej sprawie do niesłusznego skazania, zaś ona obecnie dysponuje nowymi dowodami mającymi wykazać brak jej winy – bez jakiegokolwiek sprecyzowania tychże „nowych dowodów” - i z tego tytułu domagać się wyznaczenia obrońcy z urzędu dla wypełnienia wymogu

przymusu adwokackiego. Taka strona winna podać mieszczące się w ramach art. 540 k.p.k. okoliczności, które w jej ocenie stanowią podstawę do wznowienia postępowania i dopiero wtedy może także występować o ustanowienie obrońcy z urzędu. W niniejszej sprawie skazany formalnie nigdy nie wystąpił o przydzielenie mu obrońcy z urzędu błędnie domniemując, iż to Sąd winien niejako z góry, bez jakiegokolwiek inicjatywy skazanego w tym zakresie, poszukiwać okoliczności przemawiających za ewentualną potrzebą przyznania mu takiego obrońcy. Niezamożność uzasadniająca przyznanie stronie obrońcy z urzędu w celu sporządzenia i podpisania wniosku o wznowienie postępowania należy wykazać występując o takiego obrońcę, ze wskazaniem i odpowiednim udokumentowaniem sytuacji materialnej i osobistej. Natomiast powoływanie się na okoliczności związane z tą sytuacją przy skarżeniu odmowy przyjęcia osobistego wniosku o wznowienie praktycznie już nie jest dopuszczalne.

Należy zauważyć, iż złożenie wniosku o wznowienie postępowania na korzyść skazanego nie jest ograniczone żadnym terminem, zatem skazany może to uczynić po zebraniu odpowiednich środków i zleceniu sporządzenia wniosku ustanowionemu przez siebie adwokatowi, o ile obrońca uzna, że powody do wznowienia rzeczywiście zachodzą.

Ponieważ jednak skazany mimo wezwania nie usunął braku formalnego, wydanie zaskarżonego zarządzenia stało się konieczne.

Zarządzenie to jest w pełni zasadne i jako takie należało utrzymać w mocy.